

τ' άντερο (ἐπὶ λίαν λαιμάργου. τρήμερος = ὁ ὑποστάς τριήμερον νηστείαν) Σύμ. Τ' χουρεύ' οὐ διάουλους 'ς τ' άντερα (ἐπὶ ὀργίλου καὶ δυστρόπου ἀνθρώπου) Ἡπ. (Ζαγόρ.) *Βλέπ' οὐ ἥλιους τ' ἄδιδρά τ' (ἐπὶ λίαν ἀδυνάτου) Θράκ. (Αἰν.)* || Παροιμ. *Πῶχει ἄδερ' ἄς τὰ ξῆ (ἕκαστος ὀφείλει νὰ φροντίξῃ περὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποθέσεων) Κεφαλλ. Γνωμ. Καὶ τ' άντερα 'ς τὴν κοιλὰ μαλώνουν (ὅτι καὶ οἱ στενοὺς δεσμοὺς ἔχοντες φιλονικοῦν) σύνηθ. β) Ἔντερον πληρούμενον παστοῦ κρέατος, ἀλλὰς Καππ. (Φερτ.) 2) Ὑπὸ τὸν τύπ. *τοῖ γράς τ' άντερα*, εἶδος πόας ἐσθιομένης Κρήτ. 3) Ὑπὸ τὸν τύπ. *άντερο τοῦ πουλλιού*, τὸ φυτὸν ἀναγαλλίς ἢ ἀρουραία (*anagallis arvensis*) ΘΧελδράχ 75 ΠΓεννάδ. 111. Συνών. *αἵματόχορτο 2*.*

άντεροβγάλης ὁ, σύνηθ. *ἀδεροβγάλης* Ἄνδρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άντερο* καὶ **βγάλης* < *βγάλλω*. Διὰ τὴν σύνθεσιν πβ. *μαχαιροβγάλης*, *ψυχοβγάλης*.

1) Ὁ ἐκβάλλων τὰ έντερα, ὁ ξεκοιλιάζων τὰ θύματά του, ἐπὶ κακούργων σύνηθ. Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) 2) Ὁ προκαλῶν ἀναστάσεις τῶν έντέρων σύνηθ. : *Τί άντεροβγάλης εἶναι αὐτός ὁ ψάλλτης!* Ἀθῆν. *Αὐτὸ τὸ ἄλογο - αὐτὴ ἡ ἄμαξα εἶναι άντεροβγάλης* Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. *Μωρέ, τί ἀδεροβγάλης εἶν' αὐτός;* (περὶ ἀτμοπλοίου κινουμένου πολὺ) Ἄνδρ. 3) Εἶδος χαρτοπαιγνίου προκαλοῦντος γέλωτα Πελοπν. : *Παίζουμε τὸν άντεροβγάλη*.

άντερογάρδουμα τά, ἀμάρτ. *ἀδερογάρδουμα* Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άντερα* καὶ *γαρδούμια*.

Ἔντερα περιτλεκόμενα μετὰ έντοσθίων εἰς βοστρύχους καὶ βραζόμενα.

άντερογέμισμα τό, ἀμάρτ. *ἀδερογέμισμα* Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άντερο* καὶ *γέμισμα*.

Τὸ γέμισμα, ἡ πλήρωσις τῶν έντέρων : Παροιμ. *Ἀδερογεμίματα κι ἄς εἰ δοῦ βάτου τροῦλλες* (ἐπὶ τῆς πληρώσεως ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν διὰ παντός μέσου).

***άντερόγκλεισι** ἡ, *ἀδερόγκλεισι* Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Καρδαμ.) *άντερόγκλεισι* Ἀθῆν. Θράκ. (Καλαμ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. κ. ἀ.) *άντερόγκλεισα* Πελοπν. (Μεσσ.) *ἀδερόγκλεισα* Πελοπν. (Λακων.) *ἀδερόγκλειζα* Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *άντερο* καὶ **ἐγκλεισι*. Κατὰ ΒΦάβην ἐν Ἀθηνᾶ 45 (1933) 361 κέξ. ἐκ τοῦ *άντερο* καὶ *γλῖσα*, ὃ ἐκ τοῦ *κνῖσα*. Περὶ τοῦ γλ πβ. **ἀγκλησι* - *ἀγλησι*, *ἀγκλιὰ* - *ἀγλιὰ*, *ἀγκλούπα* - *ἀγλούπα* κτ.

1) Ἡ πτυχή τοῦ περιτοναίου ἐκ δύο πετάλων, τὰ ὁποῖα περικλείουν μεταξὺ αὐτῶν τὰ ἀγγεῖα καὶ νεῦρα τοῦ έντέρου καὶ λίπος, τὸ μεσεντέριον Ἀθῆν. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. κ. ἀ.) β) Τὸ λίπος τῶν έντέρων Θράκ. (Καλαμ.) Πελοπν. (Λακων. Μεσσ.) : *Λειώνουμε τὲς άντερόγκλεισες Μεσσ. Τὴν άντερόγκλεισι τὴν ἄνελοῦν καὶ γίνεται λίγδα* Καλαμ. 2) Τὸ πάγκρεας Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Καρδαμ.)

άντεροδιαλύνω ἀμάρτ. *άντεροδιαλύζω* Νάξ. (Βόθρ. Φιλότ. κ. ἀ.) *ἀδεροδιαλύζω* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *ντεροδιαλύω* Ρόδ. Μέσ. *άντεροδιαλύζομαι* Νάξ. (Καλόξ. κ. ἀ.) Χίος *ἀδεροδιαλύζομαι* Πάρ. (Παροιμ.) *ἀδεροδιαλ'ζομαι* Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άντερο* καὶ τοῦ ρ. *διαλύνω*.

Α) Κυριολ. 1) Ἐνεργ. διαλύω, σπάζω τὰ έντερά τινος Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ. ἀ.) : *Θὰ σὲ πιάσω νὰ σ' ἀδεροδιαλύσω!* (ἀπειλή). || Φρ. *Οἱ διαόλοι ν' ἀδεροδιαλύσουν τὰ μέσα*

σου! (ἀρά) αὐτόθ. 2) Ἀμτβ. παράγω βορβορυγμὸν Νάξ. (Βόθρ.) : *Ἀντεροδιαλύζουν τὰ σωθικά μου μέσα. Συνών. γοργγορίζω.*

Β) Μεταφ. 1) Προξενῶ εἰς τινα ταραχὴν καὶ δυσφορίαν, στενοχωρῶ Νάξ. (Φιλότ.) : *Μὴ μ' άντεροδιαλύζης. Καὶ μέσ. ταράσσομαι, δυσφορῶ, ἐρεθίζομαι, στενοχωροῦμαι* Νάξ. (Ἀπύρανθ. Καλόξ. κ. ἀ.) Πάρ. (Λεῦκ. Παροιμ.) Χίος : *Ἀδεροδιαλίστηκα τὴν δὲ ποῦ τὸν εἶδα Πάρ. Καθὼς τὸν εἶδα αἵματοκυλισμένο, άντεροδιαλύστηκα* Χίος *Ἄσε με, μὴ μου μιλήσῃς, γιατί άντεροδιαλύζομαι* Καλόξ. *Αὐτὴ ἡντεροδιαλύζούντανε, μὰ εἶντα νὰ πῇ Νάξ. Ἀντεροδιαλύζομαι νὰ σ' ἀκούω νὰ τὰ λές Νάξ.* 2) Μέσ. *ζηλεύω, φθονῶ* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πάρ. (Λεῦκ. Παροιμ.) : *Ὅσο μὲ θωρεῖ, ἀδεροδιαλύζεται Ἀπύρανθ. Ἀδεροδιαλύζεσαι τὴν οὐ, ὅσον ἀκούς καὶ λένε πῶς εἶμαι 'ὡ πρὸ καλὴ παρὰ σένα ('ὡ = ἐγὼ) αὐτόθ. 3) Ἀμτβ. φοβοῦμαι, δειλιῶ Ρόδ. Συνών. *δειλιάζω, φοβάμαι.**

Πβ. *άντεροθερίζω*, **άντεροκαίω*, *άντεροκόφτω*, *άντερολύνω*.

άντεροδιάλυστος ἐπίθ. ἀμάρτ. *ἀδεροδιάλυστος* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπίθ. *άντεροδιάλυστος* τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερητικὴν δι' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ- στερητ. 2α.

Ὁ μὴ ζηλεύων, ὁ μὴ ὑποφέρων ἀπὸ ζήλειαν : *Καμώνεται δὲ πῶς εἶν' ἀδεροδιάλυστος, μὰ 'φτός ἀδεροδιαλύζεται.*

άντεροθερίζω ἀμάρτ. *ἀδεροθερίζω* Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μέσ. *ἀδεροθερίζομαι* Σῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άντερο* καὶ τοῦ ρ. *θερίζω*.

1) Ἐνεργ. ἐνοχλῶ κυρίως καὶ μεταφ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) : *Θὰ σ' ἀδεροθερίσῃ, ἅμα φὰς ἄγουρο. Σ' ἀδεροθερίσαν τὰ λόγια μου.* 2) Μέσ. *λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι, πειράζομαι* Σῦρ. : *Ἄμα εἶδε τὸ φουστάνι μου, ἀδεροθερίστηκε.*

Πβ. *άντεροδιαλύνω*, **άντεροκαίω*, *άντεροκόφτω*, *άντερολύνω*.

***άντεροκαίω**, μέσ. *άντεροκαίομαι* Ἡπ. Ἰων. (Βουρλ.) *άντεροκαίομαι* Ἡπ. (Χουλιαρ.) *ντεροκαίομαι* Χάλκ. *δεροκαίομαι* Σύμ. *διρουκαίομαι* Β.Εῦβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άντερο* καὶ τοῦ ρ. *καίω*.

1) Αἰσθάνομαι ἐσωτερικὸν καῦμα, φλόγωσιν ἐνθ' ἀν. : *Ἀντεροκάηκα ἀπὸ τὴ δίψα* Βουρλ. 2) Μεταφ. *ἔχω ἐμμανὴ ἔρωτα* Ἡπ. : *Ἀντεροκάηκε αὐτός γιὰ τὴ δεινά.*

Πβ. *άντεροδιαλύνω*, *άντεροθερίζω*, *άντεροκόφτω*, *άντερολύνω*.

άντερόκαμα τό, ἀμάρτ. *άντερόκαμα* Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *άντερο* καὶ *κάμα*.

Φλόγωσις τῶν έντέρων.

άντερόκομμα τό, Στερελλ. (Ἄμφ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *άντεροκόφτω*.

Πόνος έντέρων : *Ἐχει άντερόκομμα σήμερα. Συνών. άντεροκομμός, άντεροκόψιμο.*

άντεροκομμός ὁ, Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τοῦ ρ. *άντεροκόφτω*.

Ἀντερόκομμα, ὁ ἰδ. : Γνωμ.

Γλυκὰ λόγια τ' ἀφεντός, | πίκρα κι άντεροκομμός (ἐπὶ προσποιητῶν περιποιήσεων πρὸς ἐκμετάλλευσιν). *Εἶναι καὶ τὸ βίος, μὰ εἶναι κι ὁ άντεροκομμός* (ἡ περιουσία, ὁ πλοῦτος ἔχει καὶ τοὺς περισπασμούς του).

άντεροκόφτω ἀμάρτ. *άντεροκόβω* Βιθυν. Στερελλ. (Ἄμφ.) *ἀδεροκόβω* Κρήτ. *ντεροκόβω* Καρ. (Μοῦγλ.)

Κάρπ. 'ντιρουκόβου Στερελλ. (Αίτωλ.) 'ντεροκόβω Τήλ. 'ντεροκόβω Ρόδ. 'δεροκόβω Κάλυμν. Μέσ. άντεροκόβομαι Κύπρ. — Δλιπέρτ. Τζιυπρ. τραούδ. 1,113 άντεροκόβομαι Κύπρ. άδεροκόβομαι Κέρκ. 'ντεροκόβομαι Κώς

Έκ τού ούς. άντερο και του ρ. κόφτω.

Α) Ένεργ. 1) Οίονει σπώ, πλήττω τὰ έντερά τινος, ήτοι κτυπώ, δέρνω Στερελλ. (Αίτωλ.): Θά σι 'ντιροκόβουνε μι κάνα ξύλου, μήν πααίψ'ς ίκεϊ. Τόν 'ντιρόκοπα του σκ'λλι που 'ρθι νά μ' φάη τ' άβγά. 2) Προξενώ έντερικας ένοχλήσεις, πόνους κττ. Βιθυν. Κρήτ. Στερελλ. (Άμφ.): Τό φαεί που 'φαγα σήμερα μ' άντερόκοψε Άμφ. 'Ηλια τό κρασί σου και μ' άντερόκοψε, ξίδι ήτανε Βιθυν. 3) Προξενώ εις τινα τρόπον, ταράττω τινά Βιθυν. Καρ. (Μούγλ.) Κέρκ. Κάλυμν. Κάρπ. Κώς Ρόδ. Τήλ.: 'Έντερόκοπές με, άσυχ-χώρετε! Τήλ. 'Έντερόκοπες τούς μικρούς Ρόδ. 'Ντεροκόπηκα που τον είδα Κώς. Και άμτβ. αισθάνομαι τρόπον, ταράττομαι: Τό 'κουσα κι άντεροκόπησα Βιθυν. 4) Ζηλεύω, φθονώ Κύπρ. — Δλιπέρτ. Τζιυπρ. τραούδ. 1,113: Ποίημ.

"Οσες σοϋ μπλάσουν, άντεροκόβουνται,

ζουλοφτονούν τὰ κάλλη σου, την νεότην

Δλιπέρτ. ένθ' άν.

Β) Μέσ. 1) Κουράζομαι Στερελλ. (Αίτωλ.): 'Ντιροκόφκα άπ' τού πουλν του φόρτουμα. 2) Στενοχωροϋμαι πολύ, λυσσώ έκ του πάθους Κύπρ.: 'Αντεροκόβκειουν 'που τον θυμόν του.

Πβ. άντεροδιαλύνω, άντεροθερίζω, *άντερο-καίω, άντερολύνω.

άντεροκοψίδα ή, άμάρτ. 'διρουκουψίδα Εϋβ. (Στρόπον.)

Έκ τών ούς. άντερο και κοψίδα.

Σκώληξ μικρός και λεπτός ένδιαιωμένος εις τό ύδωρ και προξενών έντερικας ένοχλήσεις εις τούς πίνοντας: Μή πίν'ς άπ' αυτό του νερό, εχ' 'διρουκουψίδις.

άντεροκόψιμο τό, Πελοπν. (Δημητσάν. κ. ά.) — Λεξ. Μπριγκ.

Έκ τών ούς. άντερο και κόψιμο.

'Αντερόκομμα, ο ίδ., ένθ' άν.: Φρ. 'Αντεροκοψίματα έχει! (έννοχος ών συναισθάνεται την ευθύνην) Δημητσάν.

άντερολόγος ό, Πελοπν. (Γαργαλ. Καλάβρυτ.)

Έκ τού ούς. άντερο και της παραγωγικής καταλ. -λόγος.

'Αντερεās 1, ο ίδ.

άντερολύνω άμάρτ. 'ντερολυω Ρόδ. 'δερολυω Κρήτ.

Έκ τού ούς. άντερο και του ρ. λύνω.

1) Τρομάζω, φοβοϋμαι πολύ ένθ' άν.: Είδα αυτόν τον άνθρωπο και 'δερόλυσα Κρήτ. 'Εδερόλυσ' άπου τό φόβο μου αυτόθ. 2) Λιποθυμώ Ρόδ.: Κοντά νά 'ντερολύσω 'που τον φόβο μου, ως τον είδα.

Πβ. άντεροδιαλύνω, άντεροθερίζω, *άντερο-καίω, άντεροκόφτω.

άντερόλυσσα ή, 'Ιόνιοι Νήσ. Πελοπν. ('Αρκαδ.) — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. άδερόλυσσα Κεφαλλ.

Έκ τών ούς. άντερο και λύσσα.

Πόνος έντέρων μετά διαρροίας ένθ' άν.: 'Επαθε τό παιδι άπο άντερόλυσσα 'Αρκαδ. || 'Άσμ.

Είν' και πόνοι κ' είν' και πόνοι κ' είν' κ' ή άντερόλυσσα.

άντερόξυσμα τό, ένιαχ. — Λεξ. Βυζ. Δημητρ. άδε-ρόξυσμα Κεφαλλ. άντιρόξυσμα 'Ηπ. (Ζαγόρ.) άδιρόξυσμα

Θεσσ. (Ζαγορ.) άντιρόξυσμα 'Ηπ. (Χουλιαρ.) 'ντιρόξυσμα Στερελλ. (Αίτωλ.)

Έκ τών ούς. άντερο και ξύσμα. 'Η λ. και παρὰ Σομ.

1) Συνήθως έν τῷ πληθ., τὰ βλεννώδη έκκρίματα τών έντέρων ένθ' άν.: 'Έχει τό παιδι άντεροξύσματα πολλά Πελοπν. (Κορινθ.) Θέλ' νά βγάλ'ς ούλα τὰ 'ντιρουξύσματα άπ' τ' άντιρα (ένν. ζώου σφαγέντος) Αίτωλ. 2) Μετων. άνθρωπος βδελυκτός, αηδής Κεφαλλ.

άντεροπιάστης ό, άμάρτ. άδεροπιάστης Πελοπν. (Λακων.)

Έκ τών ούς. άντερο και *πιάστης < πιάνω.

'Η υπό την κοιλίαν ζώνη του σάγματος τών υποξυ-γίων. Συνών. άποκοιλίτης.

***άντερόπουλλο** τό, ίντερόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Έκ τού ούς. άντέρι, παρ' ο και ίντέρ', και της ύποκορ. καταλ. -πουλλο.

'Αντεράκι, ο ίδ.

άντεροσκούληκας ό, άμάρτ. άδεροσκούληκας Κύθηρ.

Έκ τών ούς. άντερο και σκούληκας.

Σκώληξ τών έντέρων. Συνών. σκουληκαντέρα.

άντερόσπασι ή, Κάσ.

Έκ τού ρ. άντεροσπώ.

Τρόμος, φόβος. Συνών. άντερόσπασμα, άντερο-σπασμός 2.

άντερόσπασμα τό, άμάρτ. 'δερόσπασμα Κάλυμν.

Έκ τών ούς. άντερο και σπάσμα.

'Αντερόσπασι, ο ίδ.: Αυτό τό πρᾶμα ήτον ένα 'δερό-σπασμα!

άντεροσπασμός ό, Θράκ. άδιρονοπασμός Θράκ. (Αιν.) 'ντεροσπασμός Νίσυρ. 'διροσπασμός Σύμ.

Τό μεσν. ούς. άντεροσπασμός. Πβ. Θυσ. 'Αβραάμ στ. 504 (έκδ. ΕΛεgrand Biblioth. 1,244) «τοιούτους άντεροσπασμούς σήμεραν άνημένω».

1) 'Ενόχλησις τών έντέρων προερχομένη εξ αερίων Θράκ. (Αιν. κ. ά.): 'Αφ'σε με κ' έχω ένα άντεροσπασμό μέσα μου Θράκ. 2) Τρόμος, φόβος Νίσυρ. Σύμ.: 'Διροσπασμός μ' έπιασε Σύμ. Συνών. ιδ. έν λ. άντερόσπασι.

άντεροσπώ άμάρτ. 'ντεροσπώ Καρ. (Μούγλ.) Κάρπ. Κάσ. Κώς Νίσυρ. Ρόδ. Τήλ. Χάλκ. 'δεροσπώ Κάλυμν. Κρήτ. 'διροσπώ Σύμ.

Έκ τού ούς. άντερο και του ρ. σπώ.

Τρομάζω, φοβίζω τινά Κάρπ. Κώς Νίσυρ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ. Χάλκ.: 'Έντερόσπασές με, κακόμοιρε! Νίσυρ. Με 'ντερόσπασες μ' αυτό τό μαντάτο που μου 'πες Κώς 'Έντερόσπασές με πάλε, άσυχ-χώρετε! Τήλ. Και άμτβ. φοβοϋμαι, δειλιώ Κάλυμν. Καρ. (Μούγλ.) Κάσ. Κρήτ. Κώς Νίσυρ. Ρόδ. Σύμ.: Όταν είδα τό φίδι, 'ντερόσπασα Ρόδ. Την ώρα που τον είδα 'ντερόσπασα Κώς 'Εκειά που τον είδα κ' επρόβαλε έδερόσπασ' άπου τό φόβο μου Κρήτ. || 'Άσμ.

'Από εκεί 'α τον ήβαλες νά πάη νά περάση,

νά τον ήη ο γάρος μου νά πά 'νά 'ντεροσπάση;

(α = δά, ήη = ιδή, γάρος = γάδαρος) Κάσ. Πβ. άντερο-κόφτω, άντεροδιαλύνω.

άντεροσύκωτα τά, Ρόδ. Σύρ. άδεροσύκωτα Κρήτ.

Έκ τών ούς. άντερα και συκώτις.

'Έντερα μετά του ήπατος, έν γένει δέ τὰ σπλάγγνα ένθ' άν.: Φρ. 'Εξέρασε τ' άδεροσύκωτά του! (επί άκατασχέ-του έμετού) Κρήτ. Ποϋ νά φάης τ' άντεροσύκωτά σου! (άρά) Ρόδ.

